

Johan den Hartog

1.

Het is mij een bijzonder genoegen onder het thema “bouwen op GMP+” in te gaan op de huidige stand van zaken van de belangrijkste ontwikkelingen met betrekking tot het GMP+ schema.

2.

Ik wil kort stil staan bij de deelname aan het GMP+ schema, bijzondere kenmerken van het schema, bij internationale ontwikkelingen en dan hoe nu verder bouwen?

3.

Kwaliteitsborging is een dynamisch proces en de omgeving waarin we opereren is ook dynamisch. Er zijn ook vele partijen die betrokken of belanghebbenden zijn, zoals dit plaatje duidelijk maakt. Een niet denkbaar gevaar is dat soms te veel door de waan van de dag worden voortgestuwd.

4

Aantal deelnemers

Het aantal deelnemers aan GMP+ is op dit moment: ruim 8.100. Het aantal stijgt behoorlijk. Ter illustratie: een jaar geleden rond deze tijd waren het ongeveer 6.800 deelnemers. We zien een gestage stijging in het aantal deelnemers in vooral Midden-Europese landen, zoals Hongarije, Polen, Tsjechië en Slowakije. De Scandinavische landen beginnen ook aardig op gang te komen, in het bijzonder Denemarken.

De sterke stijging wordt op dit moment vooral veroorzaakt door de deelname van de binnenvaartsector. De implementatieperiode van de hygiëncode voor de binnenvaart loopt 1 juli a.s. af, dus vandaar.

5.

Kenmerken van het GMP+ schema

Het kenmerkende van GMP+ ten opzichte van andere certificatieschema's in Europa is dat GMP+ een ketensysteem is, waar alle schakels van de voortbrenging worden gedekt door het certificatieschema: collectie, industriële productie, be- en verwerking, transport, handel en op en overslag.

Als we om ons heen kijken hebben OVOCOM in België en AIC in het Verenigd Koninkrijk dat ook in de meest vergaande mate. Qualität und Sicherheit (QS) in Duitsland is hard bezig om haar schema met uit te breiden tot bijna alle schakels.

Een onderscheidend kenmerk van het GMP+ schema is de verplichting dat praktisch uitsluitend voedermiddelen worden betrokken uit een geborgde voortbrengingsketen. Hierdoor is er een product – leverancierkoppeling. Alleen in zeer bijzondere omstandigheden is er binnen GMP+ een poortwachterfunctie mogelijk. Dit is dan ook een belangrijk aandachtspunt bij de uitwisselbaarheid met andere certificatieschema's.

Bij het GMP+ is steeds nadruk gelegd op het belang van twee hoofdelementen in een certificatieschema:

- a. ten eerste de eisen aan de wijze van het borgen van de voederveiligheid door de bedrijven

- b. ten tweede de certificatievoorwaarden en het toezicht op de uniforme wijze van uitvoering van de certificatie door onafhankelijke certificatie-instellingen.

Inhoudelijke eisen borging voedselveiligheid

Wat betreft de inhoudelijke eisen voor de voeder veiligheidsborging, was tot 2004 GMP+, nationaal en internationaal, koploper. Sinds 2005 zijn door de General Food Law en de EU diervoeder- en levensmiddelenhygiëneverordeningen de belangrijkste eisen wettelijk verankerd. Voorbeelden: het benadrukken van de eigen verantwoordelijkheid van elke ondernemer binnen de keten, het toepassen van HACCP, het toepassen van algemene hygiëne maatregelen, traceerbaarheid, recall, informatieplicht aan afnemers, etc. Dit levert door de verankering in de General Food Law bij de afstemming met anderen in binnen- en buitenland geen problemen meer op, omdat het steeds meer standaardpraktijk wordt.

Nu komen juist in internationaal verband de specifieke Nederlandse aanvullende eisen scherper als knelpunt bij uitwisselbaarheid in beeld. Eisen die deels ontstaan zijn door de ontstaansgeschiedenis van het GMP+ schema door de verschillende incidenten en crises. Eisen die ook deels ontstaan zijn door specifieke wensen van de ketenpartijen. Dit gaat dan om gedetailleerde voorwaarden voor de directieverklaring, specifieke normen voor salmonella voor pluimveevoeders, dierlijke eiwitten en dergelijke. Ik vind dat we – samen met de ketenpartijen – de moed moeten hebben om te kijken welke nog echt nodig zijn, omdat de bedrijven ook een duidelijke ontwikkeling hebben doorgemaakt.

Een specifieke Nederlandse wens van meer recente datum is de roep om aan de leveranciersbeoordeling meer en op uniforme wijze inhoud te geven. Over de praktische uitvoerbaarheid verschillen de meningen. Het roept ook bij de certificatieschemahouders in ons somringende landen de nodige vragen op over nut en noodzaak. We hebben begin juni om die reden een internationale workshop over dit onderwerp georganiseerd.

De GMP+ standaarden worden op punt van inhoud gekenmerkt door de nodige detailvoorschriften. Dit heeft zijn redenen. In de achterliggende periode waren bij meer globale eisen de vragen van serieuze bedrijven niet van de lucht over hoe deze in de praktijk ingevuld moesten worden. Duidelijk is dat vele bedrijven gegroeid zijn in bewustzijn, kennis en inzicht over de borging van voedselveiligheid.

Bij de vergelijking met andere certificatieschema's zoals van Coceral en FAMI-QS bevatten die meer doel- en dan middelvoorschriften. In toenemende mate komt er bij GMP+ bedrijven die zich m.b.t. de borging van voeder veiligheids goed hebben ontwikkeld, een roep om meer doel- en minder middelvoorschriften. We voeren in het Centraal College van Deskundigen de discussie hierover. Aan de andere kant hebben bepaalde deelsectoren, zoals de fourage- en tussenhandel, binnenvaart en wegtransport, juist behoefte hebben aan concrete detailvoorschriften. Bij eventuele verdere aanpassen dienen naar mijn mening twee kernwoorden centraal te staan: rust en eenvoud.

Certificatievoorwaarden

Vanaf het begin dat de certificatie door certificatie-instellingen plaatsvindt, is de nadruk gelegd op het belang van uniforme beoordeling en certificatie. De nadruk lag in het begin niet zozeer in accreditatie, maar op het concrete eisen aan ervaring, vakdeskundigheid en auditvaardigheid van auditoren, eenduidige classificatie van afwijkingen en van daaraan te verbinden consequenties, etc.

Enerzijds zijn de activiteiten erop gericht dit te bevorderen door harmonisatieoverleg met certificatie-instellingen. Anderzijds is er een systematisch toezicht op de kwaliteit van de certificatie, zoals steekproefsgewijze beoordeling van auditrapporten, het uitvoeren van paral-

lelaudits. Jaarlijks wordt een integrale beoordeling van certificatie-instellingen gemaakt. Deze werkwijze is effectief. Hoewel er nog vele wensen zijn tot het verder verhogen van de kwaliteit van de certificatie is GMP+ op dit punt uniek in de wereld. Vorig jaar hebben we tijdelijk een certificatie-instelling geschorst, wat een novum blijkt te zijn in de certificatiwereld. Op dit moment zijn 35 certificatie-instellingen met ca. 390 auditoren voor één of meerdere GMP+ standaarden geaccepteerd.

6.

Internationale samenwerking

Ik kom nu tot de internationale samenwerking, met de hobbels, bedreigingen en kansen.

In februari jl. heeft het PDV-bestuur een notitie over internationale positionering van GMP+ vastgesteld. Uitgangspunt van deze notitie is voor de komende jaren uit te blijven gaan van de kracht van het internationaal breed gedragen en ver ontwikkelde GMP+ certificatieschema diervoedersector 2006. Vanuit deze positie willen we blijven werken aan *uitwisselbaarheid* met andere al bestaande schema's, maar toch door *samenwerking* te blijven streven naar één standaard voor de verschillende stadia van voortbrenging in de diervoederketen.

Onze achterban brengt ons overigens wel eens in een spagaat. Enerzijds wordt aangedrongen op het behoud van het hoge niveau van GMP+, bijvoorbeeld de borging van de gehele grondstoffenketen en de certificatiecriteria. Aan de andere kant wordt aangedrongen op soepelheid in uitwisselbaarheid en samenwerking, waarbij bepaalde essentiële elementen van GMP+ juist in het geding kunnen komen.

Met OVOCOM hebben we een volledige uitwisselbaarheid en een goede samenwerking. Vorig jaar is een aanzet met QS gemaakt met betrekking tot uitwisselbaarheid op onderdelen. Op dit moment is QS bezig een volledig diervoederschema op te zetten. We streven naar volledige uitwisselbaarheid, maar een belangrijk aandachtspunt is wel dat de gehele grondstoffenketen geborgd is. Op dit moment heeft QS naar onze mening een de soepele poortwachterfunctie ingebouwd. Wat ook bij QS speelt is dat zij geen uitwisselbaarheid op systeemniveau maar op auditniveau wil.

Op dit moment is er een veelbelovende samenwerking met COCERAL. Er wordt gewerkt aan een gemeenschappelijke standaard voor de handel ter vervanging van de huidige GMP-standaard en van de GTP-code. Dit is een goede vorm van samenwerking, die model zou kunnen staan voor andere vormen van internationale samenwerking.

De IFSA (International Feed Safety Alliance) was een vorm van samenwerking tussen 4 landen (Du, Be, UK en NL) met als doel één internationale standaard voor de productie van voedermiddelen. Helaas is de weerstand vanuit de Europese organisaties voor de agribusiness groot, niet vanwege de inhoud, het heeft te maken met zeggenschap. We hebben met veel steun vanuit de achterban een aantal jaren veel energie in de samenwerking in IFSA verband gestoken. Nu dient de Europese agribusiness zich aan in de vorm van EFIP: European Feed Ingredient Platform en zeer recent met een standaard en certificatievoorwaarden. Wat mij betreft staan we open voor een constructieve samenwerking, maar wel met inachtneming van zorgvuldigheid en op basis van weloverwogen besluitvorming. Zorgvuldig ten opzichte van het al in gang gezette beleid met de IFSA-standaard die beoogd was de huidige GMP-B2 te gaan vervangen. Certificatie-instellingen en bedrijven hebben al de nodige investeringen gedaan. Dit kan je niet zomaar omgooien. Weloverwogen omdat er nog de nodige vragen zijn, zoals inpasbaarheid binnen het GMP-schema, zeggenschap en verantwoordelijkheid, onafhankelijkheid en onpartijdigheid van de certificatie. Wij staan open voor verdere bespreking over de EFIP-standaard, maar dan wel op basis van samenwerking.

7.

Hoe nu verder bouwen op GMP+

Wat zijn nu dan de mogelijkheden om verder te bouwen op GMP+?

Voor mij is het kort samengevat – uitgaande van rust en eenvoud – inspelen op de behoeften aan minder detailvoorschriften enerzijds en meer maatwerk anderzijds. Dat hoeft elkaar niet te bijten. Tevens moeten we de typisch Nederlandse elementen die een verandering voor internationale harmonisatie en uitwisselbaarheid in de weg staan nog eens kritisch op hun merites beoordelen en zo mogelijk deze schrappen.

Het GMP-schema is een sterk schema, met veel krediet in het buitenland. Dit moeten we behouden door zorgvuldig en consistente besluitvorming. We zullen de verdere uitbouw ook ondersteunen door een actief communicatieplan voor de komende jaren.

Van belang is het grote aantal deelnemers te behouden om de kosten per deelnemer laag te kunnen houden. Waar de mogelijkheden zich aandienen om vergaand internationaal samen te werken, moeten we dat met beide handen aangrijpen.

Daarnaast is het huidige schema naar mijn overtuiging een goede basis voor het handen en voeten geven aan met verstand en gevoel uitvoeren van de officiële controle door de VWA. Bedrijven die aantoonbaar invulling geven aan hun eigen verantwoordelijkheid dienen ook de ruimte te krijgen. Het biedt de VWA ook om de schare middelen effectief en doelgericht in te zetten waar dat echt nodig is.